

Liikuvus Euroopas

Sotsiaalkindlustusõigused **Madalmaades**

Euroopa Komisjon

Liikuvus Euroopas

(Euroopa Liidus, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis)

Sotsiaalkindlustusõigused Madalmaades

Seisuga 11. aprill 2006

Euroopa Komisjon

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraat

Üksus E.3

Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas trükises sisalduva teabe kasutamise eest.

Märkus:

Selle brošüüri koostamisel on tuginetud teabele, mille Madalmaad on esitanud 11. aprillil 2006. Oluline on kontrollida, kas hiljem ei ole riiklikku õigust muudetud ning kas see teave on endiselt kehtiv. Selleks pöörduge pädevate asutuste ja organite poole, kelle kontaktandmed on esitatud punktis 3 „Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed.

**Europe Direct on teenus,
mis aitab leida vastused
Euroopa Liiduga seotud küsimustele**

Tasuta infotelefon: (*)

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Mõned mobiilsideoperaatorid ei võimalda helistamist 00 800 numbritele või võtavad neile helistamise eest kõnetasu.

Euroopa Liidu kohta leiab palju muud teavet Internetist Euroopa serveri veebilehtedelt (<http://europa.eu>).

© Euroopa ühendused, 2009

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

Bibliograafilised andmed on esitatud väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2009

ISBN 92-79-04141-X

Sisukord

1. Üldteave.....	5
2. Sotsiaalkindlustuse liigid.....	7
2.1. Hüvitised haiguse ning raseduse ja sünnituse korral	7
2.1.1. Mitterahalised hüvitised.....	7
2.1.2. Palgatöötajate haigushüvitised	8
2.1.3. Rahalised ja mitterahalised hüvitised raseduse- ja sünnituse korral.....	9
2.2. Tööõnnetus- ja kutsehaigushüvitised	9
2.3. T Matusetootused	9
2.4. Invaliidsushüvitised	9
2.4.1. Madalmaades elavad palgatöötajad.....	9
2.4.2. Mida teha, kui te saate Madalmaades töövõimetuse eest rahalist hüvitist ning te soovite minna oma päritoluriiki või mõnda teise liikmesriiki?.....	10
2.4.3. Mida teha, kui te invalidistute siis, kui te pole enam Madalmaades kindlustatud?.....	10
2.4.4. Füüsilisest isikust ettevõtjad	10
2.5. Vanadus- ja toitjakaotushüvitised	11
2.5.1. Vanadus.....	11
2.5.2. Toitjakaotushüvitised	11
2.6. Töötushüvitised	12
2.7. Eelpensionihüvitised	13
2.8. Perehüvitised	13
2.9. Mitteosamakselised rahalised erihüvitised	13
2.9.1. Noorte puudega inimeste töövõimetuse toetust käsitlev seadus (Wajong)	14
2.9.2. Täiendavaid hüvitisi käsitlev seadus (TW).....	14
3. Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed	15
4. Lisateave.....	17

Üldteave

Madalmaade sotsiaalkindlustussüsteemi kuuluvad järgmised sotsiaalkindlustuse harud:

- ravi- ning rasedus- ja sünnituskindlustus (vt punkt 2.1);
- töövõimetuskindlustus (vt punkt 2.2). Tööõnnetuste ja kutsehaiguste jaoks eraldi kindlustusskeemi ei ole;
- vanaduspension (vt punkt 2.5);
- toitjakaotushüvitised (vt punkt 2.5);
- töötuskindlustus (vt punkt 2.6);
- peretoetused (vt punkt 2.8).

→ Kes on kindlustatud?

Põhimõtteliselt on kindlustatud kõik palgatöötajad ja füüsilisest isikust ettevõtjad. Füüsilisest isikust ettevõtjad ei ole siiski kindlustatud töötuse vastu ning nad ei saa haigushüvitist.

→ Kuidas liituda sotsiaalkindlustusega?

Kui asute Madalmaades palgatöötajana tööle, olete automaatselt kaetud kõikide eespool nimetatud kindlustustega.

On ainult üks erand: ravikindlustusseadus kohustab kõiki Madalmaade residente ja mitteresidente, kes töötavad Madalmaades ning on seal tulumaksukohustuslased, sõlmima ravikindlustusasuuses ravikindlustuse. Seega ei piisa kindlaksmääratud tingimustele vastamisest selleks, et olla kindlustusega kaetud, vastupidiselt eriravikulusid käsitleval üldseadusel põhinevale kindlustusele (*Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, AWBZ*); ravikindlustusseaduse kohaldamisalasse kuuluv isik peab ise leidma ravikindlustusasuuse ning sõlmima sellega kindlustuslepingu. Ravikindlustusasuusel ei ole õigust sellest keelduda.

Kui te olete füüsilisest isikust ettevõtja ning teie ettevõtte asukoht on Madalmaades või te töötate Madalmaades, siis olete te automaatselt kaetud enamike riiklike kindlustustega. Siiski ei ole teil töötuskindlustust.

→ Muud toimingud

Kui te olete palgatöötaja, küsige oma tööandjalt, millise päeva asutusega ta liitunud on. Töövõimetus või töö-

tuse korral peate pöörduma selle asutuse poole. Kui te olete füüsilisest isikust ettevõtja, peate te töövõimetus korral samuti pöörduma mõne päeva asutuse poole.

Veel üks oluline asutus on Sotsiaalkindlustuspank (*Sociale Verzekeringsbank*), kuhu te peate pöörduma selleks, et saada peretoetusi või vanaduspensioni, juhul kui olete vähemalt 65-aastane. (Kui te pensioniikka jõudmisel elate väljaspool Madalmaid, käsitleb teie pensionitoimikut see amet, kelle pädevusse kuuluvad teie elukohariigiga seotud küsimused.)

Surmajuhtumi korral peavad lesk ja/või lapsed pöörduma samuti Sotsiaalkindlustuspanka.

Lõpetuseks on kasulik märkida tööhõiveametit (*arbeidsvoorziening*). Kui te kaotate oma töökoha, peate pöörduma sellesse ametisse, seal aidatakse teil uuesti tööd leida.

→ Kuidas toimub kindlustusmaksete maksmine?

Kui te olete palgatöötaja, maksab sotsiaalkindlustuse eri harudega seotud kindlustusmakseid teie tööandja. Teie kanda olev osa kindlustusmaksetest peetakse kinni teie töötasust. Teie tööandja peab teile hüvitama palgaga proportsionaalse kindlustusmakse summa, mille te maksite ravikindlustusseaduse alusel. Kui te saate rahalisi hüvitisi, peab neid maksev asutus mõnel juhul nende hüvitiste pealt kindlustusmaksed kinni pidama.

Kui te olete füüsilisest isikust ettevõtja, antakse teile makstavate kindlustusmaksete graafik. Selles on märgitud ka tuluga proportsionaalse kindlustusmakse summa, mis tuleb maksta ravikindlustusseaduse alusel.

Ravikindlustuses läheb nominaalne kindlustusmakse otse sellesse ravikindlustusfondi, millega olete liitunud. Teie tööandja või asjaomane kindlustusasuutus võivad anda lisateavet teid puudutavate kindlustusmakse määrade kohta.

→ Mida teha, kui te ei nõustu päeva asutuse otsusega?

Kui te ei nõustu kindlustusasuutuse otsusega, võite te selle vaidlustada. Selleks peate kõnealuse otsuse teinud asutusele esitama teatava tähtaja jooksul selle otsuse kohta protesti. Seejärel peab kõnealune asutus oma

otsuse uuesti läbi vaatama ning protestile vastama. Te võite, ikka kindlaksmääratud tähtaja jooksul, asjaomase protesti kohta vastuvõetud otsuse edasi kaevata selle ringkonnakohtu (*Arrondissementsrechtbank*) halduskolleegiumile, kes on märgitud kõnealusel otsuses. Samas on märgitud ka, millise tähtaja jooksul te peate edasikaebuse esitama.

Edasikaebamiseks peate te ringkonnakohtule esitama edasikaebuse, milles te vaidlustate kindlustusametuse otsuse ning taotlete uut otsust. Kaebusele peate lisama vaidlustatud otsuse koopia.

Kui ringkonnakohtu võtab vastu otsuse, millega te samuti rahul ei ole, võite te enamikul juhtudel esitada kuue nädala jooksul pärast kohtuotsuse teatavakstegemist edasikaebuse apellatsioonikohtule (*Centrale Raad van Beroep*, Vrouwe Justitiaplein 1, Postbus 16002, 3500 DA Utrecht).

- ➔ Mida peate tegema, kui otsustate lõplikult tagasi pöörduda oma päritoluriiki või minna mõnda teise liikmesriiki?

Väljavõte Madalmaades täitunud kindlustusperioodide kohta on oluline teie tulevaste õiguste hindamisel sot-

siaalkindlustusalaste õigusnormide raames selles riigis, kuhu te lähete. Seetõttu küsige enne lahkumist kindlustusametusest ja haigekassast need vormid ja dokumendid, mida teil vaja võiks minna.

- ➔ Huvitised teistes Euroopa Liidu liikmesriikides

Töötaja, kes elab Madalmaades ja kelle pereliikmed elavad mõnes teises liikmesriigis või:

- kes elab ajutiselt mõnes teises liikmesriigis või
- kes on oma elukoha registreerinud mõnda teise liikmesriiki või
- kes on töötanud ja otsib mõnes teises liikmesriigis tööd,

võib ravi- ning rasedus- ja sünnituskindlustuse valdkonnas kasu saada teatavatest ühenduse eeskirjadest. Selle kohta leiate rohkem infot teabelehest „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“.

- ➔ Lisateave

Lisateabe saamiseks võite pöörduda eri asutuste poole (vt punkt 3).

Sotsiaalkindlustuse liigid

2.1. Hüvitised haiguse ning raseduse ja sünnituse korral

2.1.1. Mitterahalised hüvitised

Meditsiinilist ravi katavad kaks erinevat ja vastastikku täiendavat kindlustusskeemi: ravikindlustus ja eriravikulude kindlustus. Viimane põhineb eriravikulude üldkindlustust käsitleval seadusel (*Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten*, AWBZ).

→ Kes on kindlustatud?

AWBZ alusel on kindlustatud kõik Madalmaades elavad ja töötavad isikud.

Kui te olete kindlustatud AWBZ seaduse alusel, kohaldatakse teie suhtes kindlustusi käsitlevat seadust ravikindlustust käsitleva seaduse tähenduses.

Olles sõlminud ravikindlustuslepingu, on teil õigus ravihüvitistele. Teie haigekassa annab teile liikmekaardi, mis tõendab teie kindlustust. Ravikindlustusasutuses ravikindlustuslepingu sõlmimine tagab teile automaatselt AWBZ kindlustuse.

→ Teie õigused hüvitistele

Teie ravikindlustusasutus võib teile üksikasjalikult selgitada kõiki hüvitisi, mida te võite ravikindlustusseaduse ja AWBZ seaduse alusel taotleda.

Ravikindlustusseaduse alusel kindlustatud isikutel on õigus eelkõige järgmistele teenustele:

Ravi

Raviteenuste hulka kuuluvad üld- ja eriarstide, psühholoogide ja günekoloogide teenused.

See ei tähenda, et kõnealused isikud peavad neid teenuseid ise osutama. Kui tegemist ei ole broneeritud teenusega, mille peab registreerima ning mille nimetus peab olema kaitstud vastavalt tervishoiupersonali seadusele, võivad kõnealuseid teenuseid osutada ka teised isikud. Nende teenuste hulka kuulub ka laboratoorne lisakontroll ja öendusabi.

Samuti kuuluvad nende hulka geneetiline ekspertiis, ambulatoorne hemodialüüs, vahelduvate krooniliste hingamisprobleemidega patsientidele osutatavad teenused ja trombooside ennetamine. Ambulatoorseks hemodialüüsiks ja vahelduvalt krooniliste hingamisprobleemidega patsientidele tehtava kunstliku hingamise jaoks vajalik varustus kuulub meditsiiniseadmete hulka. Hüvitatavate teenuste hulgast võib välja jätta teatavat liiki ravi, mida võivad teha eriarstid. Näiteks tasub kindlustatu osa psühhoteeraapiaseansi või üldpsühholoogilise raviseansi kuludest. Veel tuleb lisada, et kindlustatu makstav osa vastab rakendussätetes kindlaksmääratud maksimumsummale.

Alates 1. jaanuarist 2007 hüvitatakse vaimse tervise ravi (sealhulgas üldpsühholoogiline abi) ravikindlustusseaduse alusel.

Hooldus sünnituse korral

Tegemist on ema ja lapse hooldusega maksimaalselt kümne päeva jooksul pärast sünnitust.

Farmaatsiatooted

Farmaatsiatoodete hulka kuuluvad ravimid ja teatavad meditsiiniliseks kasutamiseks mõeldud toiduained. Lubatud ravimid on jaotatud samaväärsete raviainete rühmadesse. Ühe ravimirühma hüvitamise ülemmäär määratakse kindlaks sellesse rühma kuuluvate ravimite keskmise hinna alusel. Kui kindlustatu valib seda ülemmäära ületava ravimi, peab ta hinnavahe ise kinni maksma.

Hüvitamise ülemmäära ei ole nende lubatud ravimite jaoks, mis ei ole teiste raviainetega samaväärsed. Kõnealune süsteem on tuntud ravimite hüvitussüsteemi (*genesmiddelenvergoedingensysteem* või GVS) nime all.

Võttes arvesse kindlustuste haldusraamistikku, võib ravikindlustuse andja ravimite hüvitamist piirata nende toodetega, mida ta määrab nende toimeaine alusel. Selleks, et ravikindlustuse andjate rolli veelgi rõhutada, täpsustatakse hüvitiste määratluses vastupidiselt ravikindlustuse juhendile, et ravikindlustuse andjad määravad (teatavatel tingimustel) hüvitatavad ravimid.

Tingimusel, et see on lubatud, transporditakse haiget meditsiinilise ettekirjutuse korral kiirabi, takso või eriau-

toga. Selleks väljastab raviarst tõendi. Kõnealused hüvitised katavad ka veokulud ühistranspordi kõige odavamal klassis, kui tegemist on transpordiga raviautusse või sealte tagasi. Teatavatel juhtudel võib haigekassa lubada erakorralist transpordivahendit, näiteks helikopterit.

Olgu tegemist ühistranspordi, takso või eriautoga, maksub kindlustatu kõigepealt ise 12 kuu jooksul teatava summa. Eriautoga transpordikulud hüvitatakse kilomeetri kohta kindlaksmääratud tariifi alusel.

Lamavas asendis või järelevalvet vajavate haigete transport on lubatud üksnes neljal juhul: patsiendid, kellele tehakse neerudialüüsi, keemia- või kiiritusravil olevad patsiendid, vaegnägijad, kes ei saa ilma saatjata liikuda ning ratastoolis patsiendid. Vahemaa võib olla kuni 200 km (üks suund). Patsiendil, kellele ravikindlustusasutus on eelnevalt andnud loa saada ravi kaugemal asuvas raviautuses ning keda ravitakse ravikindlustuse kulul (nii Madalmaades kui ka välismaal), on õigus pikema vahemaa transpordikulude hüvitamisele.

Siiski on olemas ettenägematuse klausel, mille kohaselt võivad kindlustatud, kes ei kuulu eespool nimetatud kategooriatesse, teatavatel juhtudel ikkagi hüvitamist taotleda. Nii võib see olla näiteks juhul, kui kindlustatu peab teise kohta sõitma pikaajalise haiguse või haigusseisundi ravimiseks.

AWBZ alusel kindlustatud isikutele on õigus eelkõige järgmistele hüvitistele:

Haiglaravi paigutamine

AWBZ hüvitab haiglaravi, välja arvatud ravi psühhiaatria-haiglates ja psühhiaatriaalse ravi üldhaiglates või ülikooli haiglates, kui see ravi kestab kauem kui üks aasta.

Viibimine raviautuses või füüsilise puudega isikutele mõeldud asutuses

Hüvitised hõlmavad asutuses viibimist, õendusabi ja muud hooldust, üldarsti pädevusse kuuluvat meditsiinilist ravi, taastusabi, füsioteraapiat ja ergoteraapiat. Füüsilise puudega isikute hooldus sisaldab ka raviautuse korraldatud ja tehtud kodust hooldust.

Ambulatoorne ravi raviautuses

Ambulatoorse ravi eesmärk raviautuses on võimaldada kindlustatul jääda võimalikult kauaks oma igapäevasesse keskkonda. See on näidustatud füüsiliselt või vaimselt haigestunud isikutele, kes vajavad ravi, mida ei saa teha teise haige igapäevases keskkonnas korraldada.

Kodune ravi

Kodune ravi hõlmab õendusabi ja muud hooldust, kindlustatu saatmist ja suunamist kodus haiguse, taastumise, invaliiduse, vanaduse, surmajuhtumi või psühhosotsiaalse probleemi tõttu. Need hüvitised hõlmavad ka hooldusvahendite kojulaenust maksimaalselt 26 nädalaks.

Psühhiaatiline ravi psühhiaatria-haiglas

Need hüvitised hõlmavad haige läbivaatust, nõustamist ja suunamist, ravi, jälgimist ja saatmist. Lisaks katavad nad pideva ravi ravikeskkonnas.

Ennastamine ja lapse hooldus

Need hüvitised hõlmavad naise saatmist, suunamist ja muud hooldust raseduse ajal ning lapse tervisliku seisundi regulaarset kontrollimist esimeste eluaastate vältel.

Põhimõtteliselt katab AWBZ ravi-, õendusabi- ja hooldus- kulud pikaajalise haiguse või raske puude korral.

2.1.2. Palgatöötajate haigus hüvitised

→ Õigus haigus hüvitistele kindlustusperioodi jooksul

Tsiviilkoodeks kohustab tööandjat maksma oma haigele palgatöötajale jätkuvalt vähemalt 70% palgast kahe esimese haigusaasta vältel. Tööandja jätkab palgatöötaja palga maksmist kuni palgatöötaja haiguse 104. nädalani, kuid mitte kunagi kehtivast töölepingust kauem. Ravikindlustust käsitlev seadus on vaid turvameede inimestele, kellel ei ole (enam) tööandjat, ning teatavates eriolukordades.

Töötajal on õigus haigus hüvitistele, kui töösuhe lõpeb esimesel haiguspäeval või kohustusliku palgamaksmise ajavahemikul. Hüvitisi makstakse alates töösuhte lõpust pärast vähemalt kahepäevast ooteaega. Kõnealusesse kategooriasse kuuluvad teatud töötajad, kes on sõlminud töö raamlepingu või tähtajatu lepingu. Teistel on haigus hüvitistele õigus esimesest haiguspäevast alates.

Töötaja, kellel on õigus haigus hüvitistele, peab niipea, kui ta on sunnitud töö katkestama või ei saa haiguse tõttu tööle minna, võimalikult kiiresti (hiljemalt teisel haiguspäeval) oma haigusest teatama või teatada laskma. Tööandja peab olema informeeritud töötajat teavitamise reeglitega.

Töötaja peab võimaldama oma haigestumist kontrollida. Põhimõtteliselt peab ta kontrollimise eeskirjades osutatud aegadel olema kodus.

Töötaja, kes taotleb haigus hüvitisi ja kelle töövõimetust kontrollib ravikindlustusasutus, peab kinni pidama töötajate kindlustamise täitevasutuse (*Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen*, UWV) eeskirjadest.

Igal juhul lõpeb õigus haigus hüvitistele selle kuu esimesel päeval, millal te saate 65-aastaseks.

→ Õigus haigus hüvitistele pärast kindlustuse lõppu

Haigus, millest te teatate vähem kui üks kuu pärast kindlustuse lõppu, võib teile teatavatel tingimustel veel anda õiguse hüvitistele.

- Teie õigus haigushüvitistele Madalmaadest lahkudes

Kui te Madalmaadest lõplikult lahkute ja asute elama mõnda teise Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriiki või Šveitsi, on teil teatavatel tingimustel veel õigus hüvitistele haiguse puhul, mis algas üks kuu pärast teie Madalmaade kindlustuslepingu lõppemist (*Ziektewet*). Haigushüvitisi saab üle kanda üksnes ELi/EMP riikidesse, Hollandi Antillidesse, Arubale või riiki, kellega Madalmaadel on sõlmitud vastav kokkulepe. Siiski ei anna Madalmaade kindlustus teile õigust hüvitistele juhul, kui te saate neid juba oma uue elukohariigi seaduste alusel. Kui te haigestute ühe kuu jooksul pärast oma haiguskindlustuse lõppemist Madalmaades, peate sellest kohe kirjalikult teatama oma viimasele tööandjale Madalmaades ning pädevale ravikindlustusasutusele.

Sellisel juhul on teil soovitatav sõnaselgelt teatada, et kavatsete taotleda rahalisi hüvitisi Madalmaade seaduste alusel. Kui teil on hüvitistele õigus, võib teie suhtes rakendada korrapärast meditsiinilist kontrolli.

2.1.3. Rahalised ja mitterahalised hüvitised raseduse- ja sünnituse korral

Kui te olete isiklikult Madalmaades palgatöötajana kindlustatud, on teil raseduse korral õigus saada rasedale makstavat päevaraha (*zwangerschapsuitkering*), mis vastab teie täielikule päevapalgale. 16-nädalalise rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal on teil hüvitise alusel õigus oma 100%lisele palgale, mida teile maksab asutus, millega teie tööandja on liitunud. Selleks peate te kõnealusele asutusele eelnevalt esitama rasedustõendi (*zwangerschapsverklaring*). Kui te pärast selle hüvitise saamist olete endiselt oma rasedusest või sünnitusest tulenevalt töövõimetu, makstakse sama hüvitist (100% teie päevapalgast) teile maksimaalselt 52-nädalase ajavahemiku vältel. Kui te enne rasedus- ja sünnituspuhkusele jäämist olete oma raseduse tõttu haige, saate te haigushüvitisi samuti kuni oma täieliku päevapalga ulatuses.

Peale selle on teil õigus tasuta sünnitusele ja sünnijärgse hoolduse hüvitamisele haigekassa poolt, kui te olete liitunud Madalmaade ravikindlustusega (*ziekenfondsverzekering*). Teie haigekassa võib teile selles küsimuses anda rohkem teavet. Kui te soovite kasutada mõne rasedus- ja sünnituskeskuse (*kraamcentrum*) teenuseid, pöörduge hiljemalt viis kuud enne eeldatavat sünnitust mõne meditsiiniabi ühenduse (*kruisvereniging*) poole.

2.2. Tööõnnetus- ja kutsehaigushüvitised

Madalmaades ei ole eraldi tööõnnetus- ja kutsehaiguskindlustust. Kui te tööõnnetuse või kutsehaiguse tagajärjel olete töövõimetu, on teil õigus haiguse korral ettenähtud skeemi kohaldamisele (vt punkt 2.1). Seejärel

võib teil olla võimalik taotleda töövõimetuse eest rahalist hüvitist (vt punkt 2.4). Samuti on teil õigus oma ravikindlustusest saada mitterahalisi hüvitisi.

2.3. T Matusetootused

Palgatöötaja surma korral saavad tema pereliikmed hüvitist tema surmakuu allesjäänud päevade ja kahe järgmise kuu eest. Kõnealune hüvitist on 100% päevapalgast, mille alusel haigushüvitised arvutatakse. Kui surnud töötaja sai töövõimetushüvitist (*WAO-uitkering*; vt punkt 2.4), makstakse ka surmatoetust. See toetus on kuni 100% päevapalgast, kui töövõimetusaste oli 80–100%, ning on võrdne töövõimetushüvitise suurusega, kui töövõimetusaste oli madalam.

2.4. Invaliidsushüvitised

2.4.1. Madalmaades elavad palgatöötajad

Kui te olete 52 nädala jooksul saanud haigushüvitisi, on teil teatavatel tingimustel õigus rahalisele hüvitisele töövõimetuse kindlustust käsitleva seaduse alusel (*Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering*, WAO).

Kuid alates 1. jaanuarist 2006 on WAO asendatud seadusega „Töö ja palk vastavalt töövõimele“ (*Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen*, WIA), mida kirjeldatakse alljärgnevalt. Isikutele, kes saavad WAO alusel hüvitisi, kohaldatakse jätkuvalt kõnealust seadust.

Kaheaastase ooteaja tõttu puudutab see enne 1. jaanuarit 2004 haigestunud isikuid. WAO hüvitist maksab UWV (töötajate kindlustamise täitevasutus).

Selle hüvitise suurus ja maksmise kestus sõltuvad teie vanusest ja töövõimetusastmest. Kui te oma töövõimetushüvitiste maksmise alguses olete 33-aastane või vanem, saate te teataval ajavahemikul teie viimase palga põhjal arvutatud hüvitist. Kõnealune ajavahemik on alates kuuest kuust 33–37-aastaste isikute puhul kuni kuue aastani 58-aastaste ja vanemate isikute puhul. Selle ajavahemiku jooksul makstav protsent teie viimasest palgast sõltub teie töövõimetusastmest. See on alates 14% päevapalgast 15–25%lise töövõimetuse puhul kuni 70% päevapalgast 80–100%lise töövõimetuse puhul. Siiski on arvesse võetaval päevapalgal ülemmäär. Teatavatel juhtudel, kui te vajate pidevat hooldust ja järelevalvet, võib maksimaalset protsenti tõsta 70%lt 100%le.

Kui te selle esimese ajavahemiku lõppedes olete endiselt töövõimetu, hakkate saama viie aasta kaupa makstavat hüvitist kuni oma 65-eluaastani. Kõnealuse hüvitise põhisumma arvutatakse seadusliku miinimumpalga ja teie töövõimetusastme alusel. Üldreeglina lisandub põhisummale lisasumma, mille arvutamisel tuginetakse teie

viimasele palgale ning mis sõltub ka sellest, mis vanuses te töövõimetuks jäite.

Maikuus makstakse teile puhkusetootusena 8% lisaraha ning hüvitiste suurust kohandatakse vastavalt töötasude üldisele muutumisele. Hüvitisi võib ümber vaadata juhul, kui töövõimetusaste suureneb või väheneb.

Töövõimetus hüvitiste maksmine lõpetatakse:

- selle kuu esimesel päeval, millal te saate 65-aastaseks;
- kui töövõimetusaste on väiksem kui 15%;
- surmakuupäevale järgneva kuu esimesel päeval (surma korral makstava toetuse kohta vt punkt 2.3).

Teie kindlustusasutus peab hindama, kas ja millises ulatuses te töövõimetu olete. Sel eesmärgil võib ta teid saata arstlikule läbivaatusele.

Kõik ühe aasta jooksul töövõimetus hüvitist saanud isikud peavad läbima uue arstliku läbivaatuse. Kui te olite kindlustatud ka ühe või mitme teise liikmesriigi sotsiaalkindlustusskeemi alusel, peate kindlustusasutust sellest viivitamatult teavitama. Te peate talle esitama kogu vajaliku teabe ning igal juhul teatama selle kindlustusasutuse nime ja täieliku aadressi, kus te olite kindlustatud. Teie töövõimetus hüvitise summa arvutatakse nende ühenduse eekirjade järgi, mis on esitatud teabelehes „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“.

2.4.2. Mida teha, kui te saate Madalmaades töövõimetus eest rahalist hüvitist ning te soovite minna oma päritoluriiki või mõnda teise liikmesriiki?

Kui te vastate nõutavatele tingimustele, võite jätkata töövõimetus eest rahalise hüvitise saamist. Komplikatsioonide vältimiseks on soovitatav teatada oma lahkumisest UVVle õigel ajal.

Palgatöötajatel, kes on haigestunud pärast 1. jaanuarit 2004 ning kellele sellest tulenevalt WAOd ei kohaldata, on juhul, kui nad pärast 104-nädalast ooteaega on endiselt töövõimetus vähemalt 35% ulatuses, õigus hüvitisele, mida arvutatakse 1. jaanuaril 2006 jõustunud seaduse kohaselt, mis käsitleb töövõimele vastavat tööd ja palka (*Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen*, WIA). Isik, kelle töövõimetus on tunnustatud täielikuks ja püsivaks, saab töövõimetus hüvitist. Töövõimetus peab olema vähemalt 80% ning inimene ei saa eeldatavalt olla taastumiseks võimeline või siis peab võimalus taastumiseks olema väike. Sellisel juhul kaalutakse, kas hüvitise taotlejale makstakse täielikult töövõimetus isikute toetuste määramist käsitleva määruse (*Inkomensvoorziening volledig arbeidsongeschikten*, IVA) alusel hüvitist, mis vastab 70%le päevapalgast (maksimaalne päevapalk on 168 eurot).

Isikutele, kelle töövõimetusaste jääb 35% ja 80% vahele, makstakse hüvitist osaliselt töövõimetus isikute toetuse

maksmist käsitleva määruse [*Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten* (WGA)] alusel.

Mittetöötav inimene saab kõigepealt hüvitist, mis on seotud 70% päevapalgast moodustava palgaga. Sõltuvalt kutsealasest tegevusest makstakse hüvitist alates kuuest kuust kuni viie aastani.

Töötavale inimesele makstakse uuele palgale lisaks hüvitist, mis vastab 70%le selle palga ja päevapalga vahest.

Pärast palgaga seotud hüvitise maksmisperioodi lõppu vaadatakse hüvitise taotleja tulu üle. Kui see tulu on väiksem kui 50% allesjäänud teenimisvõimest, täiendab WGA (*Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten*) palka kuni 70% ulatuses päevapalga ja allesjäänud teenimisvõime või uue palga vahelisest erinevusest.

Isik, kellel pärast palgaga seotud hüvitise maksmise perioodi lõppu ei ole tööd või kes teenib vähem kui 50% oma allesjäänud teenimisvõimest, saab miinimumpalga protsendil põhinevat hüvitist.

IVA ja WGA hüvitist maksab UWW.

2.4.3. Mida teha, kui te invaliidistute siis, kui te pole enam Madalmaades kindlustatud?

On võimalik, et sellisel juhul võite te töövõimetus eest taotleda veel Madalmaade hüvitist. See sõltub selle töövõimetus hüvitise iseloomust, mida teile makstakse teie elukohariigis. Enamikul juhtudel teie Madalmaade hüvitist vähendatakse. Põhimõtteliselt peate te taotlema invaliidsushüvitist oma elukohariigist. Te peate asutusele, kuhu te oma taotluse esitate, teatama, et olete olnud kindlustatud ka Madalmaades. Teatavatel juhtudel teavitab see asutus teid õigustest, mis teil Madalmaades säilinud on, ning nõustab teid selles küsimuses.

2.4.4. Füüsilisest isikust ettevõtjad

Füüsilisest isikust ettevõtjad on invaliidsusrisi vastu kindlustatud seaduse alusel, mis käsitleb füüsilisest isikust ettevõtjate töövõimetuskindlustust (*Wet Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelftandigen*, WAZ). Teatavatel vanusest ja tulust sõltuvatel tingimustel on füüsilisest isikust ettevõtjatel õigus WAZ hüvitisele pärast 104-nädalast täielikku või osalist töövõimetus.

Kõnealuse hüvitise suurus sõltub maksustatavast tulust, st töövõimetus ilmneamisele eelnenud eelarveaastal saadud tulust. Seejärel arvutatakse WAZ hüvitise suurus töövõimetusastme alusel.

Kuna WAZ seadus on alates 1. augustist 2004 tühistatud, saavad WAZ hüvitist pärast kaheaastast ooteaega üksnes need füüsilisest isikust ettevõtjad, kes jäid töövõimetus enne nimetatud tähtpäeva. Füüsilisest isikust ettevõtjad, kes on töövõimetus jäänud pärast 1. augustit 2004, peavad ennast ise töövõimetus riski vastu kindlustama.

Lisateabe saamiseks pöörduge UWW poole (vt punkt 3).

2.5. Vanadus- ja toitjakaotushüvitised

2.5.1. Vanadus

Kui te elate või töötate Madalmaades, olete te kindlustatud üldist vanaduskindlustust käsitleva seaduse alusel (Algemene Ouderdomswet, AOW). Üldiselt on kõigil meestel ja naistel vanaduspensionile õigus 65 aasta vanuselt. Pensionide summad on kindlaks määratud, kuid neid kohandatakse kaks korda aastas vastavalt palgade muutumisele. Pensione makstakse üks kord kuus. Üks kord aastas, maikuu, makstakse lisaks puhkusetootust. Kindlaksmääratud pensioni summat vähendatakse iga kindlustamata aasta eest. See tähendab, et iga Madalmaades elatud või töötatud aasta eest saate te 2% täispensionist.

Teatavatel tingimustel on ka välismaal võimalik vabatahtlik kindlustus üldist vanaduskindlustust käsitleva seaduse alusel. Sotsiaalkindlustuspank (Sociale Verzekeringsbank, kantoor Verzekeringen, afdeling Vrijwillige Verzekering, Van Heuven Goedhartlaan 1, Postbus 1100, 1180 BH Amstelveen, tel.: 020-6565656) annab teile kogu vajaliku teabe.

Kui te sõlmitte vabatahtliku kindlustuse, peab teie taotlus olema esitatud õigeaegselt, st teie välismaale pöördumisele järgneval aastal või selle aasta jooksul, millal te Madalmaadesse elama asusite või seal töötama hakkasite. Teie päritoluriigis elav abikaasa või elukaaslane ei ole kindlustatud.

→ Pensioni taotlemine

Mõned kuud enne 65-aastaseks saamist saate te juhul, kui elate sel ajal Madalmaades, vanaduspensionitaotluse spetsiaalse vormi, mille peate saatma Sotsiaalkindlustuspanka (Sociale Verzekeringsbank). Kui teie taotlusest ilmneb, et olete olnud eelnevalt kindlustatud teistes liikmesriikides, esitatakse vajadusel neile riikidele teie nimel avaldus. Välismaalt saadava pensioni suurus arvutatakse vastavalt ühenduse eeskirjadele, mis on esitatud teabelehes „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“. Kui teile määratakse välismaalt pension, teavitab teid sellest Sotsiaalkindlustuspank. Välismaa pensioni määramine ei muuda kuidagi Madalmaade pensioni suurust.

Madalmaades hakatakse vanaduspensionile maksma selle kuu esimesest päevast, kui saate 65-aastaseks. Kui pensionitaotlus esitatakse rohkem kui üks aasta pärast seda tähtaega, võib sellega kaasneda rahaline kaotus.

→ Kui te elate mõnes teises liikmesriigis

Kui te elate mõnes teises liikmesriigis, säilitate te õiguse Madalmaades omandatud vanaduspensionile. Te võite seda taotleda oma elukohariigi pensionikindlustusametist. Samuti võib see amet teile öelda, kas teil on haiguse korral õigus ravikindlustusele.

2.5.2. Toitjakaotushüvitised

Kui te elate või töötate Madalmaades, olete liitunud Madalmaade toitjakaotuskindlustusega. Kui te Madalmaades enam ei ela või tööta, võite kõnealuse kindlustuse vabatahtlikult sõlmida. Sellisel juhul peate esitama vabatahtliku liitumistaotluse oma välismaale pöördumisele järgneval aastal. Lisateabe saamiseks võite pöörduda Sotsiaalkindlustuspanka (Sociale Verzekeringsbank, kantoor Verzekeringen, afdeling Vrijwillige Verzekering, Postbus 1100, 1180 BH Amstelveen, tel.: 020-6565656).

Toitjakaotuskindlustusega, mida reguleerib toitjakaotust käsitlev üldseadus (Algemene Nabestaandenwet, ANW) on ette nähtud erinevad hüvitised, näiteks toitjakaotuspension, osaline orvupension, orvupension ja abitoetus. Kindlustatu lesel on õigus toitjakaotuspensionile, kui tal kindlustatu surma ajal on üks alla 18-aastane ja vallaline laps või kui ta ootab last; kui ta on töövõimetu (ei ole suuteline asjakohase tööga teenima 55% normaalpalgast); kui ta on sündinud enne 1. jaanuari 1950. Lese alla 18-aastaste lastena käsitletakse kõiki tema isiklikke ja adopteeritud lapsi, st teise inimese lapsi, keda ta peab ülevälja ja kasvatab nagu enda omi. Toitjakaotuspensionile maksmine lõpetatakse, kui selle saajal pole enam vallalisi lapsi või kui ta ei ole enam töövõimetu.

Õigus toitjakaotuspensionile lõpeb igal juhul selle kuu esimesel päeval, millal selle saaja saab 65-aastaseks. Üldiselt on tal siis õigus vanaduspensionile. Samuti lõpeb õigus toitjakaotuspensionile uuesti abiellumise, registreeritud partnerluse või kooselu korral.

Õigust toitjakaotuspensionile vähendatakse juhul, kui selle saaja moodustab abivajava isikuga ühise leibkonna, eesmärgiga võtta ta enda ülalpidamisele.

Sellisel juhul säilitab lesk õiguse palga saamisest sõltuvalt abitoetusele, mis on 50% neto miinimumpalgast. Nii on see ka juhul, kui abi vajab pensionisaaja ise.

Toitjakaotuspensionile ülemäär on 70% miinimumpalgast ning see sõltub selle saaja sissetulekust.

Lapsevanemal või vastutaval isikul, kes võtab oma leibkonda ülalpidamisele alla 18-aastase ja vallalise osalise orvu, on õigus osalisele orvupensionile. Osalise orvuna käsitletakse orbu, kelle üks vanematest on surnud.

Kõnealuse pensioni maksmine lõpetatakse, kui kõige noorem lastest saab 18-aastaseks, kui ta läheb mõne teise leibkonna ülalpidamisele või kui lapsevanem või vastutav isik saab AOW alusel üksikvanema pensioni. Samuti lõpetatakse pensioni maksmine juhul, kui lapse adopteerib allesjäänud vanema (uus) abikaasa. Osaline orvupension on kuni 20% miinimumpalgast ning see ei sõltu sissetuleku suuruselt. Seega võib surnu abikaasa, kellel on alla 18-aastane laps, saada pensioni, mis on kuni 90% miinimumpalgast.

Orvupensionile on õigus täielikel orbudel, st neil, kes on kaotanud oma isa ja ema. See õigus laieneb 16–21-aas-

tastele orbudele, kes jätkavad õpinguid või kes tegelevad rohkem kui 19 tundi nädalas majapidamisega, kuhu kuulub veel vähemalt üks orb, samuti invaliididest 16–17-aastastele orbudele. Hüvitised on otseselt seotud miinimumpalga muutumisega ning varieeruvad vastavalt orvu vanusele. Olemas on kolm vanuserühma: vähem kui 10-aastased lapsed, 10–6-aastased lapsed ja 16–21-aastased lapsed. Orvupension ei sõltu teistest sisetulekuallikatest.

Hüvitisi kohandatakse kaks korda aastas vastavalt palgade muutumisele. Hüvitisi makstakse igakuiselt. Üks kord aastas maikuu makstakse puhkusetootust.

Kindlustatu surma korral peavad tema Madalmaades elavad ülalpeetavad võimalikult kiiresti taotlema Sotsiaalkindlustuspangast (Sociale Verzekeringsbank) lese-pensioni, orvupensioni või osalist orvupensioni. Rohkem kui üks aasta pärast kindlustatu surma esitatud taotlus tekitab neile rahalist kahju.

Kõnealuseid hüvitisi võivad saada ka lesed ja (osalised) orvud, kes elavad mõnes teises liikmesriigis. Lesk või osaline või täielik orb võivad sellekohase avalduse esitada oma elukohariigi pädevale asutusele. See asutus edastab taotluse Sotsiaalkindlustuspanka.

Toitjakaotuspensioni saamine ei välista õigust peretoetustele.

Sotsiaalkindlustuspangast saate selle küsimuse kohta kogu vajaliku teabe. Toitjakaotuspensioni suurust võib mõjutada mõnes teises riigis makstava samalaadse hüvitise suurus. Kui pensioni taotlejal on toitjakaotuspensionile õigus ka mõnes teises liikmesriigis, arvutatakse hüvitised vastavalt reeglitele, mis on esitatud teabelehes „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“.

➤ Surm pärast kindlustusperioodi lõppu

Isegi kui kindlustatu sureb siis, kui ta ei ole enam Madalmaade kindlustusega kaetud, säilib õigus Madalmaade toitjakaotuspensionile. Tingimuseks on, et kindlustatu oleks liitunud mõne teise liikmesriigi pensioniskeemiga või et asjaomasel ülalpeetaval oleks mõnes teises liikmesriigis õigus toitjakaotuspensionile. Pensioni suurus sõltub eelkõige surnu poolt makstud kindlustusperioodidest Madalmaades. Pensioni taotlejad peavad oma avalduse esitama oma elukohariigi pensionikindlustusametisse, kes edastab nende taotluse Sotsiaalkindlustuspanka.

Kui taotlus esitatakse rohkem kui aasta pärast kindlustatu surma, võib pensioni suurust vähendada. Sotsiaalkindlustuspank kontrollib, kas pensioni maksmise tingimused on täidetud ning ühtlasi ka seda, kas teil on õigus peretoetustele. Toitjakaotuspensioni suurust võib mõjutada mõnes teises riigis makstava samalaadse hüvitise suurus. Kui pensioni taotlejal on toitjakaotuspensionile õigus mõnes teises liikmesriigis, arvutatakse hüvitised vastavalt reeglitele, mis on esitatud teabele-

hes „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“. Toitjakaotuspensioni taotleja saab oma elukohariigi pensioniametist kogu nõutava teabe oma õiguste kohta ravile haiguse korral.

➤ Palgatöötajate täiendavad pensioniskeemid

Kui te töotate Madalmaades, võib teil olla õigus ka mõne täiendava pensioniskeemi kohaldamisele. Te võite pöörduda oma tööandja poole, kes teavitab teid teie võimalikest õigustest selles valdkonnas. Madalmaades on paljudel kutsealadel pensioni eriskeem, mis on kohustuslik. Näiteks on see nii metallurgiatööstuses, ehituses, maalritöodes, põllumajanduses, graafikatööstuses, hotellimajanduses, maanteetranspordis, kaubalaevanduses, merekalapüügis, tekstiilitööstuses ja meditsiinis.

Kokku on umbes 60 kohustuslikku kutsealast pensioniskeemi. Võib ka olla, et teie tööandjal on täiendav pensioniskeem, mida kohandatakse üksnes tema ettevõttes, või on ta sõlminud mõnes elukindlustuskompaniis eraldi kindlustuslepingu. Neid täiendavaid skeeme kontrollib Kindlustuskoda (Verzekeringkamer), kelle aadress on John F. Kennedylaan 32, Postbus 929, 7301 BD Apeldoorn (tel 055-355 08 88).

Kõnealuste täiendavate skeemide suhtes ei kohaldata määruste (EMÜ) nr 1408/71 ja nr 574/72 sätteid (vt teabelehte „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“).

Täiendava pensioniskeemi hüvitiste saamiseks peab esitama taotluse asjaomase kutseala või ettevõtte pensionifondi või kõnealust skeemi haldavale elukindlustuskompaniile. Täiendava pensioniskeemi kohaldamist käsitlevad vaidlused tuleb lahendada tsiviilkohtutes.

2.6. Töötushüvitised

Kui te jääte Madalmaades tahtmatult töötuks, on teil õigus töötusseadusega (Werkloosheidswet, WW) reguleeritud töötushüvitistele. Selleks on vaja, et oleksite Madalmaades palgatöötajana töötanud vähemalt ühe päeva nädalas vähemalt 26 nädala vältel neist 39 nädalast, mis vahetult eelnesid teie töötuse esimesele päevale. Kui te sellele tingimusele ei vasta, võib arvesse võtta teie kindlustusperioode mõnes teises liikmesriigis. Töötusseadusega on ette nähtud kolme liiki toetused:

- palgaga proportsionaalne toetus, mida sõltuvalt eelnevast töökäigust makstakse maksimaalselt viie aasta jooksul. Samuti on selle toetuse saamiseks nõutav, et oleksite olnud palgatöötaja vähemalt 52 päeva aasta kohta neljal aastal viiest, mis eelnevad töötuse esimese päeva aastale;
- pikendatud toetus maksimaalselt kaheks aastaks (kui jääte töötuks enne 57 ja poolt eluaastat) või kolmeks

ja pooleks aastaks (kui jääte töötuks pärast nimetatud vanust);

- kuuekuuline piiratud toetus. Seda toetust võite taotleda juhul, kui teil ei ole õigus palgaga proportsionaalsele toetusele.

Kui te ei vasta töötushüvitise saamiseks nõutavatele tingimustele või kui teil pole eespool nimetatud hüvitistele enam õigust, võite te teatavatel tingimustel saada sissetulekutoetust oma elukohajärgsest omavalitsusest. Selle toetuse suurus määratakse kindlaks vastavalt teie ja teie võimaliku partneri pereseisule ja sissetulekutele.

→ Toetuse suurus

Töötasuga proportsionaalse toetuse suurus on kuni 70% töötaja päevapalgast, mida ta sai enne töötuks jäämist. Pikendatud toetus ja lühiajaline toetus on kuni 70% samaealise palgatöötaja seaduslikust miinimumpalgast. Kui teie toetus on miinimumpalgast madalam, võite te teatavatel juhtudel taotleda täiendavat toetust lisatoetusi käsitleva seaduse (Toeslagenwet) alusel. Töötushüvitiste saamiseks peate te oma töötusest viivitamatult teatama kindlustusasutusele, kellega teie tööandja on liitunud. Te peate kõnealusele asutusele esitama hüvitisetaotluse nädala jooksul, mis järgneb teie töötuks jäämisele. Sealjuures peate te esitama tõendi selle kohta, et olete ennast tööhõiveametis (arbeidsvoorziening) töötusloa registreerinud. Kui te seda ei tee, võite kaotada õiguse toetusele. Toetuse maksmine lõpetatakse igal juhul selle kuu esimesel päeval, millal te saate 65-aastaseks; põhimõtteliselt võite te siis taotleda vanaduspensionit.

→ Töötus ja haigestumine

Kui te haigestute sellel ajal, kui teile makstakse töötushüvitisi, peate sellest viivitamatult teatama teile toetusi maksvale asutusele.

→ Uue töö otsimine väljaspool Madalmaid

Kui te saate Madalmaades töötushüvitist, kuid soovite tööd otsida mõnes teises liikmesriigis, kohaldatakse teile ühenduse eeskirju, mis on esitatud teabelehes „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“.

2.7. Eelpensionihüvitised

Puudub. Seadusega ei ole eelpensionit ette nähtud.

2.8. Pereküvitised

Kui te elate või töötate Madalmaades, on teil põhimõtteliselt peretoetustele õigus esimesest lapsest alates. See õigus puudutab teie oma lapsi, lapsi eelmisest abielust ja

alla 16-aastaseid adopteeritud lapsi tingimusel, et nad on teie ülalpidamisel Madalmaade seaduste mõistes. Vanemate kui 16-aastaste laste puhul peavad olema täidetud teised tingimused: laps peab olema kas õpilane, invaliid või töötu või tegema oma vanemate jaoks kodutööd. Sageli rakendatakse ka ülalpidamist käsitlevaid tingimusi, st peretoetuste summat kohandatakse suuremaks või väiksemaks vastavalt sellele, millisel määral vanemad oma last üleväl peavad.

→ Vaatluskuupäev

Peretoetuste saamise tingimuseks on, et nende taotleja peab olema kindlustatud selle kvartali esimesel päeval, mil ta taotluse esitab. Kõnealusel kuupäeval peab ta vastama ka toetuste saamiseks kindlaksmääratud tingimustele.

→ Toetuste suurus

Peretoetuste suurus sõltub leibkonna koosseisust ja laste vanusest iga kvartali esimesel päeval (vaatluskuupäev).

→ Peretoetuste taotlemine

Peretoetuste saamiseks peate esitama oma Sotsiaalkindlustuspanga (Sociale Verzekeringsbank) elukohajärgsesse kontorisse (districtskantoor) nõuetekohaselt täidetud ja allkirjastatud avaldusvormi. Need avaldusvormid on saadaval kõigis postkontorites ja Sotsiaalkindlustuspangas. Pärast esimest taotlust peate Sotsiaalkindlustuspanga kohalikku kontorisse teatama üksnes muudatustest, mis võivad teie peretoetuste saamise õigusi mõjutada. Peretoetusi makstakse iga kvartali lõpus. Abielupaari leibkonda kuuluvate laste korral võib taotluse esitada üks kahest abikaasast. Kui abikaasad elavad lahus või on lahutatud, peab taotluse esitama see vanem, kelle juures lapsed elavad.

→ Teises riigis elavad lapsed

Kui teil on lapsi, kes elavad mõnes teises liikmesriigis, kohaldatakse ühenduse eeskirju, mis on esitatud teabelehes „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“.

Lisateabe saamiseks pöörduge Sotsiaalkindlustuspanka.

2.9. Mitteosamakselised rahalised erihüvitised

Madalmaades on kaks seadust, mille alusel makstakse hüvitisi ilma mingeid kindlustusmaksmeid nõudmata. Need on noorte puudega inimeste töövõimetuse toetamist käsitlev seadus (Wajong) ja täiendavaid hüvitisi käsitlev seadus (TW). Kõnealused hüvitised on märgitud määruse (EMÜ) nr 1408/71 lisa 2a. See tähendab, et nende kahe seaduse alusel makstavate hüvitiste suhtes

ei kehti teave, mis sisaldub teabelehes „Ühenduse sätted sotsiaalkindlustuse valdkonnas – Teie õigused liikumisel Euroopa Liidu piires“.

2.9.1. Noorte puudega inimeste töövõimetuse toetust käsitlev seadus (Wajong)

See seadus pakub miinimumhüvitist noortele puudega inimestele ja varajase puudega üliõpilastele.

→ Hüvitise saamise tingimused

Te võite saada Wajongi kohaselt hüvitist, kui teie 17. sünnipäeval on teie invaliidsusaste vähemalt 25%; kui te olete 17-aastane ja õpite kõrgkoolis ning teie invaliidsusaste on õpingute ajal vähemalt 25% ning see takistab teil pärast õpinguid (täielikult) teha kutsealast tööd.

Kui te olete üliõpilane, võite Wajongi hüvitist saada kuni oma 30. sünnipäevani. Te peate olema olnud üliõpilane vähemalt kuus kuud teie invaliidsusele eelneva aasta jooksul. Te kaotate Wajongi hüvitisele õiguse 65-aastaselt, kui teie invaliidsusaste hinnatakse madalamaks kui 25% või siis, kui asute elama välismaale. Te võite taotleda Wajongi hüvitist, kui teie töövõimetust on hinnatud 25%le vähemalt 52 järjestikuse nädala jooksul. Seega on ooteaeg üks aasta. Ooteajal võetakse arvesse neli järjestikust nädalat kestvaid haigusperioode.

Ooteaja lõppedes peab teie töövõimetuse aste olema endiselt vähemalt 25%. Kui see nii ei ole, kuid kui nelja nädala jooksul alates ooteaja lõppemisest on teie töövõimetuse aste uuesti rohkem kui 25%, säilitate õiguse hüvitisele.

→ Hüvitise suurus

Hüvitise suurus sõltub teie vanusest ja töövõimetuse astmest. Wajongi hüvitist makstakse seni, kuni kestab töövõimetuse ja lõpetatakse 65. eluaastal. UWV (töötajate kindlustamise täitevasutus) võib teid kutsuda teie töövõimetuse uuele hindamisele.

→ Formaalsused

Varajase puude korral on teil alates 17. eluaastast UWV juures registreerimiseks kõige rohkem 13 nädalat aega. Te peate oma hüvitistaotluse esitama üheksa kuu jooksul alates oma 17. sünnipäevast.

→ Wajongi hüvitist välismaal

Kui asute elama mõnda teise ELi või EMP liikmesriiki või Šveitsi, siis Wajongi hüvitise maksmine lõpetatakse. Hüvitise maksmist võib jätkata üksnes juhul, kui teile on

kohaldatav vähemalt üks nn kohustusliku klausli kolmest kriteeriumist.

Need kriteeriumid on:

- välismaale kolimine on vajalik ravi eesmärgil;
- välismaal viibimine annab paremad väljavaated uuesti töö leidmiseks ja tööturule tagasiminekuks;
- teie raviarstid kolivad välismaale.

2.9.2. Täiendavaid hüvitisi käsitlev seadus (TW)

TW on miinimumtulu tagatis teatavate hüvitisetaajate kasuks, kelle sissetulekute tase on miinimumpalgast madalam. TW seadusega on sätestatud täiendav hüvitist, mis võib olla nii suur, kui on saadava tulu ja miinimumpalga vaheline erinevus.

Selline hüvitist võib vastavalt töötervishoidu käsitlevale seadusele täiendada haigus-, töötus- ja töövõimetushüvitist, füüsilisest isikust ettevõtjate töövõimetushüvitist ja Wajongi hüvitist, samuti rasedus-, sünnitus-, adopteerimis- ja eestkostetoetust. Palka võib TW täiendada üksnes sel juhul, kui tööandja jätkab haiguse teisel aastal palga maksmist, kuid ainult kuni 70% palgast, millest tulenevalt võib palgatöötaja tulu olla miinimumpalgast madalam.

Teile makstakse täiendavat hüvitist, kui

- te olete abielus (või vabaabielus), saate miinimumpalgast madalamat (leibkonna) tulu (välja arvatud juhul, kui abikaasa või partner on sündinud pärast 1971. aastat, kuid võetud ülalpidamisele alla 12-aastase lapsena); või
- te elate üksi koos alla 18-aastase lapsega ja teie sissetulek on väiksem kui 90% miinimumpalgast; või
- te elate üksi ja teie sissetulek on madalam kui 70% miinimumpalgast.

→ Formaalsused

Hüvitist maksab UWV. Pärast seda, kui teid on selle hüvitise osas abikõlblikuks tunnustatud, on teil selle taotlemiseks aega kuus nädalat. Töötushüvitise täiendavat hüvitist peab taotlema töö- ja tulu keskorganisatsioonist (CWI).

→ Lisahüvitised välismaal

Alates 5. maist 2005 ei saa täiendavat hüvitist mõnda teise ELi/EMP liikmesriiki ega Šveitsi üle kanda. Kolme aasta jooksul on kavandatud kõnealune hüvitist kaotada. Alates 1. jaanuarist 2007 vähendatakse seda progresseeruvalt isikute puhul, kellele seda juba makstakse ja kes elavad ühes eespool nimetatud riikidest.

Asutuste kontaktandmed ja kasulikud veebilehed

→ Madalmaade sotsiaalkindlustust käsitlev teave

Madalmaade sotsiaalkindlustuse kohta lisateabe saamiseks vaadake Stand van zaken van de sociale zekerheid overzicht 1 juli 2007 (kättesaadav ka inglise keeles), mille leiate veebiaadressilt

<http://bestel.postbus51.nl/pages/variant.aspx?contentcode=publicationsearch>

→ Piiriülese töö õigust käsitlev teave

<http://internationalezaken.szw.nl>

Samuti leiate sellelt veebilehelt teabelehe „Töötamine Madalmaades“ (kättesaadav paljudes keeltes)

http://ec.europa.eu/employment_social/labour_law/postingofworkers_en.htm (de,fr,en)

→ Piiriülest sotsiaalkindlustust käsitlev teave

Ravikindlustuse juhatus

[College voor zorgverzekeringen (CVZ)]

Postbus 320

1110 AH Diemen

Tel: (31-10) 428 9551

<http://www.buitenland.cvz.nl>

Sotsiaalkindlustuspank

[Sociale Verzekeringsbank (SVB)]

Postbus 357

1180 AJ Amstelveen

Rahvusvaheline lähetus

[Département: Internationale Detachering (ID)]

Tél. (31-20) 656 52 77

Vabatahtlike kindlustuste osakond:

(Vrijwillige Verzekeringen AOW/Anw)

Tél. 020 656 52 25

Vestiging Roermond Postbus 1244

6040 KE Roermond

Tel. (31-475) 36 80 40

<http://www.svb.nl>

Saksamaa küsimuste amet

(Bureau voor Duitse Zaken)

Takenhofplein 4

6538 SZ Nijmegen

Tel. (31-24) 343 19 00

<http://www.svb.nl/bdz> bdz@svb.nl

Belgia küsimuste amet

(Bureau voor Belgisch Zaken)

Rat Verlegstraat 2

4815 NZ Breda

Tel. (31-76) 54 85 840

<http://www.svb.nl/bbz> bbz@svb.nl

Töötajate kindlustamise täitevastutus

[Uitvoering Werknemersverzekeringen (UWV)]

Postbus 58285 1040 HG Amsterdam

Tel. (31-113) 750 350

<http://www.uwv.nl>

Raviteenused välismaal (Agis)

[Zorgverzekering buitenland (Agis)]

Postbus 19 3800 HA Amersfoort

Tel. (31-900) 8685

<http://www.agisweb.nl>

Raviteenused välismaal (CZ Sittard)

[Zorgverzekering buitenland (CZ Sittard)]

Postbus 55

6130 MA Sittard

<http://www.cz.nl/>

→ Teave piiriülese maksusüsteemi kohta

**Piiriülese töö ja ettevõtluse abikeskus –
Saksamaa, Belgia, Madalmaad
[Steunpunt Grensoverschrijdend Werken en
Ondernemen (GWO) Duitsland, België
Nederland]**

Terra Nigrastraat 10
6216 BL Maastricht
Tel. 0800 024 12 12 (Madalmaadest)
0800 902 20 (Belgiast)
0800 101 13 52 (Saksamaalt)
<http://www.belastingdienst.nl>

→ Kindlustusmaksete teenistus (Belastingdienst)

**Limbourg/ välismaa büroo
(Limburg/kantoor Buitenland)**

Postbus 2865
6401 DJ Heerlen
Tel. (31-55) 53 85 385
<http://www.belastingdienst.nl>
http://www.minfin.nl/nl/onderwerpen,belastingen/belastingen_internationaal

Lisateave

Lisateavet kehtivate kindlustusmaksete tariifide ning pensionide ja peretoetuste suuruse kohta leiate spetsiaalsest brošüürist pealkirjaga „Lühike ülevaade Madalmaade sotsiaalkindlustussüsteemist“ („Sociale zekerheid in Nederland – Stand van zaken“). Seda brošüüri avaldatakse perioodili-

selt ning see on tasuta kättesaadav saksa, inglise, prantsuse ja hollandi keeles. Eelkõige võite seda leida sotsiaalkindlustuse teabekeskusest (Voorlichtingscentrum Sociale Verzekering), Catharijnesingel 47, Postbus 19260, 3501 DG Utrecht, tel. (31-30) 230 67 55 ja (31-30) 230 67 55

Euroopa Komisjon

**Liikuvus Euroopas (Euroopa Liidus, Euroopa Majanduspiirkonnas ja Šveitsis)
Sotsiaalkindlustusõigused Madalmaades – Seisuga 11. aprill 2006**

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2009 – 17 lk – 21 x 29,7cm

ISBN 92-79-04141-X

Kuidas ELi trükiseid tellida?

Väljaannete talituse trükiseid saab tellida veebipõhisest raamatupoest EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>) või Teie valitud müügiesindusest.

Meie ülemaailmse müügivõrgu kõikide esinduste nimekirja tellimiseks saatke faks numbril (+352) 2929 42 758.

http://ec.europa.eu/employment_social/social_security_schemes/publications_en.htm

Tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi **trükiseid** saab alla laadida aadressilt:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/publications/index_en.cfm

Kasutajaks saab registreeruda tasuta aadressil:

http://ec.europa.eu/employment_social/sagapLink/dspSubscribe.do?lang=en

ESmail, on tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste peadirektoraadi elektrooniline teabeleht.

Tellida saab veebilehelt:

http://ec.europa.eu/employment_social/emplweb/news/esmail_en.cfm

<http://ec.europa.eu/social>

